

Joanna Klink

“Povsod je na delu močna, natančna bistrost – žareča govorica, razkošje ritmov ...” Tako je o poeziji Joanne Klink zapisal eden najuglednejših sodobnih ameriških pesnikov Mark Strand. A to, kar nas pri branju avtoričinih pesmi najbolj vznemiri, je njena občutljivost do ljudi in sveta. Občutljivost za skrivnostno naravo drugih in drugega, ki jo skuša razbrati v globini trenutka. Trenutka, ki je posledica in napoved, minulost in bodočnost, torej skladba, glasba časa. Občutljivost boli, saj mrcvari samoumevnost jaza, a hkrati svetu vrača svetlobo, možnost očiščenja.

Joanna Klink se je z zbirkami *They Are Sleeping*, *Circadian* in *Raptus* (zadnji dve sta izšli pri prestižni založbi Penguin Books) uvrstila med najpomembnejše sodobne pesnike, kar ji priznavajo tudi mnogi kritiki. Za svoje delo je prejela nagrade Rona Jaffe Writer's Award, Briggs-Copeland Poet, Jeannette Haien Ballard Writer's Award in Civitella Ranieri. Med drugim je objavljala v *Chicago Review* in *Boston Review*. Poučuje na univerzi v Montani ter na Harvardu.

V intervjuju za *Black Warrior Review* je novembra lani povedala tudi tole: “Sredi grotesknega trenutka v ameriškem življenju, ko zapuščamo ljudi, ki trpijo, ter revnim in ranljivim ukinjamo pomoč v imenu fiskalne 'odgovornosti'; sredi ekološke nemarnosti, ki tedensko povzroča poplave in požare; sredi poblaznele, z denarjem obsedene kulture, je umetnost še vedno živa. Ljudje berejo in pišejo pesmi iz nuje, a tudi s humorjem, vizijo in z željo, da bi razumeli ...”

Vse prevedene pesmi so iz zbirke *Raptus* (2010).

Pesmi izbral, prevedel in opombo o avtorici napisal Milan Dekleva.

Joanna Klink

Pesmi

Kaj je (vojna)

In če bi vsi, ki te srečujejo ali celo
vejo zate, postali priče tega, kar si –

bela pokrajina sopare pod zadnjim spomladanskim
snegom. Lahko ostaneva tiho na zemlji

in to vzdrživa, vojno, ki sva jo zanetila v
tem, kar je – veliko časa je za biti tu, za mirovanje,

za občutenje razpadanja v *zdaj* – drobci kosti, zlatovčica, rjuhe zvezd
na robu polja, kjer sva si spet

odvzeta. Lahko ostaneva tu,
priči potrnosti, zadnji lesketavo srhljivi klic-in-odziv,

pesem ptic, sirenski spev, tam, kjer
prebiva iskrenost, sva izgubila delež pravice

lastništva ali vedenja. Vstopi v sleherni zavest, ki jo hoče
dojeti, v razpad lista, razpad govorice, oprezno rešetko srninih

reber, odsekane kredaste pečine, prek katerih
skačejo zbegane živali, ti pa se,

mračen, ne odzoveš brez trpljenja,
medtem ko se dnevi daljšajo in se zdijo

popačenja naraven tek stvari –
katera drevesa, čigava bitja blodijo po vsemirju –

in ne morejo pristati, čeprav skuša veka
ostati odprta – ni odgovora, ni rešitve –

okno, odprto nememu zelenemu svetu,
polnemu plevela in brez cilja, dež, ki luknja veter, blato,

parametri negotovosti, upanja,
tega, kar bi lahko bila, v nasprotju s tem, kar sva storila,

čebele lezejo v usta nekoga,
ki hoče reči *zemlja se spreminja v kisló poželenje* –

Kako tuje sobe, kako brezglasno gibanje neba
nad puščavo, kjer je poželenje znova poraženo

in se praznina širi, medtem ko neki starec
gleda, ujeda, ki čaka, peščeno igrišče

okoli njiju, slabo razpihano proti soncu – nič več
midva ob popoldnevih, večerih,

šibka, nejasna, stisnjenih ust –
ker nisva storila nič, ker sva izgubila račun.

Poezija

Odšla je v vetru, vrnila se je v zraku.
Na široko sem ji odprla vrata.

Zadrlesnila sem vse sobe, da bi sončava
ostala zunaj. Ob polnoči je odšla.

Zdelo se mi je, da so bile v temi
ptice. Zaklenila sem vse izhode –

vrnila se je skozi špranje, napake,
pobegle kujave misli.

Kar se je medtem zgodilo,
ni bilo nič. Bila sva brezskrbna. Ostala je

v zelenem poletju zarje.
Zbudila naju je iz sanj – nisva

je slišala. Vse je dokazala,
razglasila svoj zlom, rasla v

razpokani usnjeni torbi, v svoji budilki
in knjigah. Prišla sem ti povedat,

da ni nobenih novih zvezd. Če si zaradi
mene napet – tu je zgodovina, odpiram

ji telo. Vsakdo se včasih preveč
približa. Ampak ko se umaknem

v bledež, odkopljem
njeno toplo meso – odide. Odide

z vročino kamnov in celo
prah se počuti krutega.

A ko sem se ukoreninila v tvojih prsih
in spala v modri oblini

tvojega stegna, se je vrnila. Občutek,
da se ti je v lobanji nekaj zganilo –

nisva je videla. To se nama dogaja
vsak dan. Če izgineš,

si še vedno tu. Kadiš,
pereš – posameznik je še dostojanstven –

nisva je opazila. Čemu služi
pogovor v temi, če

ne boli? Nisva si želela družbe,
ostala sva. Neločljiva

samota. Odšla je, besnela,
želela, da bi se rešila bolečin –

kdo jo lahko graja? Ljubila sem jo –
odprla sem ji telo. Divjala je

skozi moje celice, mi ranila oči –
vzela sem jo v naročje, ji rekla

prosim. Jo nosila v grlu, pre –
drzno. Tu si, da to razložiš

med nalivi – dežja, ki ga ni nikoli.
Ostala je v vetru, govorila med zasuki,

nikamor me ni privedla. Le potegnila
na dotik lica. Še zdaj, ko gre.

Razvrščanje

Tistega junijskega dne – slišala sva odmev čebelarjeve pesmi.

Naj bo čebelar in dolina, v kateri se pesem
ponavlja, dolina, v kateri se pesem razgrinja.

Naj bo sen o njenem čistem zvoku.

Naj bodo sprehodi, kosila, izpiti kozarci, pogovori, občutenja začetkov,
naj bodo
začetki, nikoli več se ne bova začela.

Naj bo negibno sivo nebo. Že dolgo naju podpira.

Naj bodo noči.

Naj bo glas, ki mi resno odgovarja na vse, česar
si ne morem več zamisliti.

Zamisli si razpoke, ki so ostale v cementu na poti, ko jih je izdolbel dež,
zamisli si, na kakšen način se je cement v naslednjih letih zgubal,
zamisli si leta, ki so sledila in ni nihče prišel na vrata.

Prišel si na vrata in izrekel moje ime in razviharjeni dan je
zažarel pod težkimi oblaki in iz špranj so
rasla skrivljena stebila bilk.

Za koga bi se spremenil.

V uri vetra se javori spremenijo bolj kot mi.

Trepetlike trosijo svetlobo, čutila sem listje v njihovi vetrobleščeči nena-
vadnosti. Naj bo

mesto, njegove suhe struge, beli trebuščki lastovk
pod mostom, bliskajoči se v somraku. Vedela sem, da ne morem
več biti
taka, kot sem bila, in nisem vedela, kam naj grem.

Kdo so tvoji prijatelji.

Za kaj te skrbi.

Čemu bi se odrekel, če bi se odrekel
čemur koli. Če si se bal, so bile vse hude stiske
spodrezane od strahu. Kaj svet

zahteva od tebe, ti je bilo lepo, ko si bil tukaj.
Je bilo tako zaradi družbe. Ali pa tišina

nikoli ni bila tišina, vedno je bil zvok pahljače v vitrini
sredi noči in pod njimi svež dež na travi
in pod njim trava, ki se upogiba pod težo vode,
in noč, pokopana pod vodo, in mesto
sredi noči v dežju, hvaležno za dež v dnevih suše.

*

Tu in ne tu, kot veter v vrtu.

Tu in ne tu v smehljaju, ki ni
on sam, ampak misel v daljni deželi in dotik
ramen, ki v enem samem hipu pomeni

vse. Vse, s čimer si me zaščitil in o čemer si dvomil.
Zaščitil ljubezen, ki vznikne tam, kjer bi najmanj
pričakovali, na primer v letu koncev.

Bela srajca. Vezalka, britev. Ponoči koraki na hodniku,
kakor brazde koles, ki vejajo čez ploska zelena polja.

Senca letala nad poljem ali senca,
ki huškne čez poslopje v motno vročino
brezvetrja. Si pozoren na to,
kar prehaja v tebi.

Vate
sem prišla, da bi bolje živela, a ne najdem
vzroka, zakaj nisem vedno
živela tako.

Olikana nejasnost v *Lep pozdrav!* in *Srečno!*

Lep pozdrav smehu, ki sem ga imela rada in mu nisem pustila dovolj blizu.

Lep pozdrav duši, ki potuje ob stenah in cestah, njenemu duhu bi bila rada vedno na sledi.

Dečkom, ki ob petih igrajo nogomet v ozelenem parku, lep pozdrav,
želji po zmagi lep pozdrav,
lep pozdrav kamenčkom, s katerimi so posuli tla,
ponosili so hiše, v katere se vračajo, da bi le vedno imeli
domove.

Lep pozdrav avtobusom in makom, ki letijo
mimo naju ob avtobusnem oknu kot temno rdeče oranžno
pikaste

packe, in neostrim poljem, kjer si
hodil, ko me ni bilo
tam, v tvojih mislih,
kjer si hodil, si bil
sam, so bila
polja, kako sam
si bil. Koliko

samote je moč
vzdržati. Enega ali drugega se lahko
dotakne, ga odpelje stran, ko pride
ta dan, ali boš
pripravljen. Boš pripravljen na tisto, česar
nisi povedal.

Boš vedel, kaj ljubiš.

*

Biti sam v paru pomeni
biti sam v
prividu. Stopi v sanje
življenja, v premočene čevlje,
kavne skodelice, spete liste papirja, belo svetlobo,

ki je za vsako zaveso, vsako začasno
najeto sobo, vsakim če mi boš pomagala, ti bomo pomagali.

Stopi v življenje, ki ni
sen, in poskusi reči zdaj
ostankom privida.

Je to, kar vsak dan rečeš, resnično.

So drobne odtujitve
globoke, če so, koliko lahko preneseš, če niso,
kaj te bo prepričalo.

Te vrabec na TV-anteni prepriča – tam je vsak dan.

Vsak dan na rdeče strehe vasi, kjer živiš, posije sonce
in vsak večer črni hudournik švigne skozi vibave kamnite ceste
in lovi žuželke, ki jih ne vidimo.

Ptice so se vzpenjale
v višino najinih torzov na terasi in žvižgale
svoje močne skrivnostne klice, vsako jutro so se vrstili
opotekavi bežni samotni prhuti ob oknu spalnice.

Pozimi so se vrstili nalivi
in vzbrstela je pomlad in prišlo je
utripajoče poletje. Ptice so prišle
vsako noč in večkrat sva se po večerji povzpela
po strmih stopnicah na teraso in gledala telesca,
ostro šiljaste temno lisaste
gibajoče se oblačke,

vzpenjajoče in strmoglave, valujoče v lastni
globini, ostrokrile
utripajoče
svitke.

Kot bi bilo pred nama na stotine ločenih nebesnih svodov.

*

Zato za naju nikoli več ne bo nič, kot je bilo.

Dolg sprehod v špecerijo po opoldanski
vročini. Ljudje nepremično stojijo pred sodiščem in vznemirjeno
mrmrajo.

Nenehno zvonjenje zvonov, jabolko, ki si ga položil na pult, da bi ga
pojedel,

odkimavanje z glavo. Naj bo
bistró, ženska ob potoku, bolezen.

Naj bo deklič, ki gre k poslopju, kjer se na robu mesta
konča pločnik, vidim, da gleda

nekoga za najvišjim oknom, mamó ali učiteljico,
ki opazuje svojega otroka, in nihče ne pomaha.

Sem znala razbrati znake,

bi lahko
govoril jasneje, sem
opazila, ne
domnevala, si prišel k meni
z razumevanjem in povezal željo z
željo, sem te
slišala, si
govoril, slišala sem
besede, ki si jih izgovarjal, jih
zaostril,
poudarjal si, čeprav
se tega nisi vedno
držal, *vztrajal* in ničesar več
ne morem
vzeti zlahka.

Prišel si, da bi se sporazumela,
in s seboj prinesel željo po popolnem življenju,
cele mesece si gledal drugam,
ulice mesta po polnoči, ničevost
v TV-modrini dnevnih
sob, pisma drugim, žejo
v duši v sosedovi travi.

Seveda bi bil vedno tu.
Seveda bi se trudil.

Nočni pogovori in poti so združili najine
misi. Od prahu zadušena hiša
in neopisljiva plišasta preproga
ali modra hiša in mimo vozeči avti, ki so obtičali
v zametih bridkih prerekanj,
sladka odlaganja, smešni obedi, ki si jih kuhal na srednjem zahodu,
leta planinskih jesenov brez cigaret,
kupi jop, posode,
ogenj v kuhinji, škrlatna
kuhinja. Smešni rdeči avto, ki nama ga je dala tvoja mama,
knjige, ki sva jih napisala, izbrisane modrosti,
robni zaznamki s svinčnikom, tvoj obledeli
lepopis, novi čevlji,
tvoj nasmeh, ki se je ujel na
resnično. Pranje, stihoslovje. Zavrnitve,
nenehna velikodušnost, sleherno obupano opravičilo.

Na vse to moraš misliti hkrati.

Vse to si moraš želeli.

*

Če pustim, da naj bo, kaj bo ostalo. Pretežko
je odbrati vsako obžalovanje od vsake radosti

in čemu sva, namesto da bi odgovorila, padla v tišino.
Čisto, temno zeleno kot jezero, kjer nisva nikoli bila,

nikoli stala na njegovi obrežni travi, brez
občutkov, kot svetloba,
ki nama je prečkala obraza.

In ko je minila, nisva
vedela. A sva ostala.

Varstvo

Ljubi moj, če je prišlo do tega,
bom skušala razumeti.
Z rokami si ovijam telo. V hiši, kjer sva živela,
v tvoji sobi slišim tvoje korake,
tvoje izgovore in pobegle misli,
 mrzel sneg v tvojih pljučih.
Če ne bo spremembe, je po tolikih letih
mogoče ali govoriti ali delovati,
in ti nisi nikoli rekel *vedno* in jaz nisem rekla
 povsem. Samo jaz sem vedela.
V mojih sanjah otovorjene gosi plujejo
 na jug. Radio je utišan
in glasovi so odstranjeni, ko zaslutim nekaj ob sebi.
Ne vem več, s kom govorim.
Ne vem več, kako naj te kličem.
Zame izgubljeni, ugnezdeni, nočna sova.